

Vanligt förekommande ytdeinfektionsmedel

Jessica Ikonen, Vårdhygien Sahlgrenska Universitetssjukhuset, april 2025

I Sverige vanligt förekommande ytdesinfektionsmedel

För desinfektion av ytor och MTP i kontakt med hel hud:

- Alkoholbaserade desinfektionsmedel – etanol och isopropanol
- Accelererande väteperoxid
- Kaliummonopersulfat (Rely+on™ virkon®)
- Klorbaserade desinfektionsmedel
 - Klordioxid
 - Natriumhypoklorit
 - NaDCC (natriumdikloroisocyanurat)

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel

Etanol 70-85 % v/v (volymprocent) = 63-80 % w/w (viktprocent)

Isopropanol 45-50 % v/v

Antimikrobiell effekt:

- Frilevande bakterie, jästsvamp, virus med hölje, mykobakterier
- Otillräcklig effekt mot virus utan hölje
- Otillräcklig effekt mot bakteriesporer

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel

Etanolbaserat utan tensid

- För desinfektion av yta som redan är rengjord
- Trappingeffekt, eftersom det saknar tensid

Inverkningsstid – följ tillverkarens anvisning

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel

Etanolbaserat med tensid

- Både rengör och desinfekterar
- Punktdesinfektion av mindre ytor

Inverkningsstid – följ tillverkarens anvisning

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel

Isopropanolbaserad med tensid

- Både rengör och desinfekterar
- Punktdesinfektion av mindre ytor
- Mindre skadligt för vissa typer av ytor och material t ex ultraljudsprober

Inverkningsstid – följ tillverkarens anvisning

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel

Fördelar

- Kan både rengöra och desinfektera (om tensid tillsatt)
- Snabbverkande
- Stabilt
- Lång hållbarhet
- Bruksfärdig
- Icke-korrosivt för metall
- Lämnar inga rester
- Skonsam mot personal
- Låg miljöpåverkan

Nackdelar

- Inaktiveras av organiskt material (fixeringseffekt)
- Avdustar snabbt
- Skadar vissa plaster, silikon och gummi
- Brandfarlig
- Otillräcklig effekt på virus utan hölje
- Otillräcklig effekt på bakteriesporer

Accelererande väteperoxid

Antimikrobiell effekt, *beroende på koncentration och inverkningsstid:*

- Frilevande bakterier, jästsvamp, virus utan hölje, mykobakterier
- Mögelsvamp
- Adenovirus and Norovirus
- Clostridioides difficile-sporer

Inverkningsstid – följt tillverkarens anvisning

Accelererande väteperoxid

- Både rengör och desinfekterar
- Lämplig för desinfektion av större yta
- Ytdesinfektion hos patient med misstänkt eller bekräftad virusgastroenterit eller C.difficile-infection, om medlet uppfyller effekt mot aktuella agens enligt europeiska standarder

Accelerated väteperoxid

Fördelar

- Rengör och desinfekterar
- Stabil
- Lång hållbarhet
- Bruksfärdig
- Skonsam mot de flesta ytor och material
- Lämnar inga rester på ytan
- Skonsam mot personal

Nackdelar

- Påverkas av organiskt material
- Skadar oxidationskänsliga ytor som t ex marmor, zink, koppar, mässing, aluminium, galvaniserat stål
- Irriterar hud

Kaliummonopersulfat (Rely+on™ virkon®)

Antimikrobiell effekt 1% (5g i 0,5l):

- Frilevande bakterier, jästsvamp, virus med hölje
- Adenovirus and Norovirus

Inverknings tid - självtorka (10 min) - följ tillverkarens anvisning

Kaliummonopersulfat (Rely+on™ virkon®)

- Både rengör och desinfekterar
- Lämplig för desinfektion av större yta
- Ytdesinfektion hos patient med misstänkt eller bekräftad virusgastroenterit

Kaliummonopersulfat (Rely+on™ virkon®)

Fördelar

- Rengör och desinfekterar
- Kan användas på större ytor
- Brukslösning – låg toxicitet och ingen irriterande effekt
- Skonsam mot de flesta material

Nackdelar

- Påverkas av organiskt material
- Självtorka i 10 minuter
- Skadar oxidationskänsliga ytor som t ex marmor, koppar, mässing, aluminium och järn
- Behöver blandas
- Brukslösning kort hållbarhet (5 dygn)
- Lämnar rester på ytan
- Oblandad– Irriterande för hud och kan orsaka ögonskada
- Oblandad: Skadlig effekt vattenlevande organismer

Klorbaserat ytdeinfektionsmedel - Klordioxid

200-600 ppm

Antimikrobiell effekt, *beroende på koncentration och inverknings tid:*

- Frilevande bakterier, jästsvamp, mögelsvamp, virus med och utan hölje, mykobakterier
- Bakteriesporer inkl. *C. difficile*

Inverknings tid – följ tillverkarens anvisning

Klordioxid

- Kan både rengöra och desinfektera (om tensid tillsatt)
- Ytdesinfektion hos patient med misstänkt eller bekräftad virusgastroenterit eller C.difficile-infection, om medlet uppfyller effekt mot aktuella agens enligt europeiska standarder

Klordioxid

Fördelar

- Kan både rengöra och desinfektera (om tensid tillsatt)
- Bred antimikrobiell effekt inkl. bakteriesporer
- Snabbverkande
- Skonsam mot de flesta material

Nackdelar

- Påverkas av organiskt material
- Kan skada vissa metaller
- Kan lämna rester på ytan vid regelbunden användning
- Kort hållbarhet efter öppning eller blandning av produkt
- Vissa produkter behöver blandas
- Kan ha lång torktid
- Förvaras skyddat från solljus och i slutet kärl

Klorbaserat ytdesinfektionsmedel

- **Natriumhypoklorit**
- **NaDCC = natriumdikloroisocyanurat**

Antimikrobiell effekt, *beroende på koncentration, PH och inverkningstid:*

- Frilevande bakterier, jästsvamp, mögelsvamp, virus med och utan hölje, mykobakterier
- Bakteriesporer inkl. C.difficile

Inverkningstid – följ tillverkarens anvisning

Natriumhypoklorit och NaDCC = natriumdikloroisocyanurat

Fördelar

- Bred antimikrobiell effekt inkl. bakteriesporer

Nackdelar

- Påverkas av organiskt material
- Korrosivt för metaller
- Behöver blandas (undantag förimpregnerad servett)
- Kort hållbarhet efter blandning (flytande produkt 24 timmar)
- Irriterande för hud och slemhinnor, luftvägar
- Kan bilda giftig klorgas vid kontakt med ammoniak, syror
- Skadlig för miljön (vattenlevande organismer)